

Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu

Záznam z 5. zasadnutia pracovnej skupiny „Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+“, zo dňa 25. septembra 2019, Hotel Tatra, Bratislava

Program:

10:00 – 10:30 h	Registrácia účastníkov
10:30 – 11:15 h	Proces identifikácie investičných priorít SR v programovom období 2021 - 2027
11:15 – 11:30 h	Prestávka
11:30 – 13:00 h	Workshop 1 - Inteligentnejšia Európa Workshop 2 - Ekologickejšia Európa Workshop 3 - Prepojenejšia Európa Workshop 4 - Sociálnejšia Európa Workshop 5 - Európa bližšie k občanom
13:00 – 14:00 h	Obed
14:00 – 15:00 h	Záver workshopov

K bodu 1

Proces identifikácie investičných priorít SR v programovom období 2021 - 2027

p. Denisa Žiláková, predsedníčka pracovnej skupiny (Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Centrálny koordinačný orgán) privítala na úvod zasadnutia členov pracovnej skupiny a informovala ich o priebehu rokovaní pracovnej skupiny „Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+“. V rámci svojej prezentácie poskytla informácie o aktuálnom stave procesu prípravy programového obdobia po roku 2020 a k procesu identifikácie investičných priorít SR pre politiku súdržnosti na obdobie 2021 - 2027, ktoré budú obsiahnuté v Partnerskej dohode SR na základe výsledkov rokovaní s Európskou komisiou.

p. Vladimír Baláž, vedúci expertného tímu pracovnej komisie ÚPVII (SAV), stručne predstavil dokument na diskusiu „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027“, na ktorého príprave participoval tím expertov pod jeho vedením a odprezentoval výsledky ukončeného analytického hierarchického procesu podľa jednotlivých cieľov politiky súdržnosti EÚ na obdobie 2021 - 2027.

K bodu 2

Diskusia v rámci Workshopov 1 až 5

V rámci bodu 2 programu zasadnutia pracovnej skupiny „Partnerstvo pre politiku súdržnosti 2020+“ zúčastnení členovia pracovnej skupiny bližšie diskutovali o obsahovej stránke východiskového návrhu priorít v jednotlivých workshopoch. V diskusii sa zamerali na identifikáciu najdôležitejších priorít a investičných potrieb pre SR, venovali pozornosť ich zameraniu a hľadali ďalšie možnosti vylepšenia dokumentu pre podporu realizácie komplexných riešení podpory (či prostredníctvom takto definovaných okruhov priorít bude umožnené v procese realizácie fondov EÚ aplikovať kombinovanie viacerých aktivít financovaných z rôznych fondov a cieľov politiky súdržnosti smerujúcich k naplneniu spoločného cieľa).

K bodu 3

Záverový workshop

Workshop 1 - Inteligentnejšia Európa

Moderátor: Peter Mészáros – 3lobit o. z.

Zástupca expertného tímu: Doc. Ing. Vladimír Baláž PhD. DrSc.

V rámci diskusie boli vznesené otázky a pripomienky v kontexte terminológie/konceptualizácie:

1. Čo je inovácia (produktová, procesná, sociálna, ...)
Je nákup nového zariadenia/vybavenia v malých a stredných podnikoch (MSP) inováciou?
Za akých podmienok?
2. Čo sa myslí pod slovom „priemysel“? ...z anglického „industry“?
Pravdepodobne by skôr malo byť preložené ako hospodárstvo / ekonomika / podnikateľský sektor.

Príklady, kedy si využitie zdrojov EŠIF vyžaduje najprv zmenu legislatívneho prostredia:

1. Podpora rodinných podnikov, ktoré podľa p. Sirotku (Slovenská asociácia malých a stredných podnikov a živnostníkov) tvoria až 75% MSP. Naša legislatíva nepozná pojem rodinný podnik a preto k nemu nemožno smerovať cieľnú podporu, ktorá by potenciálne mohla zodpovedať jeho špecifikám a výzvam.
2. Pre prostredie vysokých škôl bola zmienená potreba:
 - a. preštruktúrovania odborov tak, aby tieto zodpovedali požiadavkám trhu práce,
 - b. komercializácie vedeckých výsledkov.Splnenie požiadaviek si však vyžaduje reformu vysokých škôl, ktorá u nás stále neprebehla.
3. Potreba vytvorenia komplexného systému celoživotného vzdelávania. Politika trhu práce je zameraná na tých, ktorí sú v škole a na nezamestnaných (ktorí sú mimo trhu práce), nie však na pracujúcich, ktorí potrebujú kontinuálne vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie, pričom je potreba brať do úvahy práve pokračujúce starnutie populácie (demografický vývoj) a potrebu udržať i starších ľudí na trhu práce.
4. V diskusii bola predložená aj požiadavka na priamu podporu iniciatív veľkých podnikov, ktorým európska legislatíva v kontexte EŠIF otvára možnosti podpory len v kontexte spolupráce s MSP v oblasti výskumu a inovácií.
5. Eurofondy majú byť doplnkovým nástrojom k existujúcim štátnym investičným politikám.

Príklady aktivít, ktoré majú presah do iných politických cieľov:

1. Cieľ 1 zabezpečuje podporu vzdelávacej infraštruktúry, ale Cieľ 4 zabezpečuje jej presah na trh práce v zmysle spolupráce jednotlivých aktérov.
Napríklad:
 - spolupráca stredných odborných škôl s podnikmi, ktoré sa podieľajú na tvorbe osnov ich odborných predmetov (Cieľ 1: vybudovanie technického zázemia /vybavenie/, Cieľ 4: zmienená spolupráca),
 - spolupráca stredných škôl s vysokými školami pri príprave absolventov.
2. Patrí energetická efektívnosť podnikov do Cieľa 1 v rámci inovácií, alebo do Cieľa 2 Ekologickejšia nízko-uhlíková Európa?

Diskutujúci predložili nasledovné návrhy na doplnenie a úpravu materiálu:

- vyjadrili podporu budovaniu centrálnej (verejnej) infraštruktúry, ale je dôležité, aby mohla byť využívaná aj podnikateľským sektorom;
- pri podpore vzdelávacej infraštruktúry je potrebné sa osobitne zamerať na stredné odborné školy (so zameraním na rozvíjanie zručností), nielen na terciárne vzdelávanie. Zároveň je potrebné samostatne podporiť aj celoživotné vzdelávanie;
- taktiež je potrebné podporiť služby kariérneho poradenstva nielen na VŠ, ale aj v regiónoch, ktoré by v zmysle podpory MSP viedli k voľbe podnikania ako kariérnej voľby;
- mal by byť doplnený nový očakávaný výsledok - zvýšenie investícií do výskumu a inovácií zo strany podnikov – zameriavať sa v hodnotení nielen na patenty, ale hlavne na priemyselné vzory, úžitkové vzory, ochranné známky, atď.;
- v podpore živnostníckeho podnikania nie je nevyhnuté byť viazaný stratégiou RIS 3. Aký je rozsah záväznosti RIS 3 stratégie pre podporu MSP (konkrétne malých živnostníkov najmä v zaostávajúcich regiónoch)? Malo by to byť založené na dohode s Európskou komisiou;
- nezameriavať sa len na podporu digitálnych a IT zručností populácie, ale na celkové kompetencie (vzdelávanie je dôležité, napr. aj pre ďalšie diskusie o obehovom hospodárstve);
- v materiáli je potrebné preformulovať názov cieľa, aby neevokoval len vzťah k priemyslu, napr. použiť všeobecnejší pojem ekonomika alebo hospodárstvo;
- návratná forma pomoci by mala byť využitá vo vyššej miere;
- v prípade, kde to legislatíva EÚ umožní, je potrebné využiť možnosti spätnej refundácie už realizovaného projektu (odporúčanie pre systém riadenia, resp. operačný program);
- už dnes Európa investuje oveľa menšie prostriedky do výskumu, vývoja a inovácií ako Čína a USA. European Business tlačí na zvýšenie aj európskych fondov do oblastí digitálnej transformácie. Napriek tomu, že by sa jednotlivé prostriedky navýšili, oproti Číne a USA ťahá SR za oveľa kratší koniec. Preto je dôležitá spolupráca vo verejno-súkromných formách, ale aj v čisto súkromných, aby sme sa navzájom potiahli a spoločne cez open innovation and sharing the knowledge zvýšili konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a celkovej ekonomiky Slovenska.

Workshop 2 - Ekologickejšia Európa

Moderátor: **Maroš Finka** – STU, expert ÚVSR a ÚPVII pre oblasť regionálneho rozvoja
Zástupca expertného tímu: Ing. **Miroslav Balog** PhD.et PhD.

Diskutujúci podporili základnú filozofiu formulovania cieľa 2, odporučili drobné úpravy formulácií jednotlivých celkov tak, aby jasnejšie reflektovali vnútorný obsah, osobitne v časti 2.4 akcentovať ochranu prírody, biodiverzity a krajiny, a tiež podporu využitia elektrickej energie ako alternatívneho pohonu v doprave. Zároveň sa zhodli na tom, že je potrebné:

- zaoberať sa osobitným vypichnutím problematiky ochrany ovzdušia ako špecifickej výzvy autonómnej vo vzťahu k problematike prechodu na obehové hospodárstvo,
- osobitnú pozornosť venovať previazaniu s inými nástrojmi a cieľmi osobitne Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka a cieľom politiky 1, napr. progresívne technológie, inovácie v energetike a ďalšími,
- pri hodnotení významnosti venovať osobitný zreteľ takým aktivitám, ktoré svojou podstatou majú multiplikačný efekt, resp. komplexný charakter efektov,
- analytický hierarchický proces brať ako jeden z výborných orientačných vstupov avšak kritériá hodnotenia priorít pred politickými rozhodnutiami podrobiť ešte diskusii,

- zaoberať sa možnosťami vhodného zapracovania návrhov z diskusie dotýkajúcich sa: energetickej efektívnosti podnikov, v zmysle písomného návrhu zaslaného zo strany MH SR, podpory zníženia znečistenia z lokálnych kúrenísk (domácností) náhradou kotlov na pevné palivo za nízkoemisné zdroje, sanácie nevyužívaných a slabo využívaných plôch v zastavanom území, energetických služieb, podpory vzdelávania aj podnikovej sféry v oblasti obehového hospodárstva, precizovaniu problematiky krízového manažmentu, inováciám v zabezpečení sanačného mechanizmu.

Workshop 3 - Prepojenejšia Európa

Moderátor: **Ján Kovalčík** – člen MV OPII a člen PS pre programovanie v oblasti dopravy
Zástupca expertného tímu: Mgr. **Dana Šimová** PhD.

Diskutujúci sa zhodli na tom, že dokument je analyticky a aj z hľadiska voľby priorít v rámci cieľa 3 dobre vypracovaný, vystihuje veci, ktoré sú podstatné. Slabinou dokumentu je formulácia očakávaných výsledkov, ktoré boli priamo diskutujúcimi upravované.

Diskutujúci predložili nasledovné návrhy na úpravu dokumentu:

- vypustiť zmienky o konkrétnych rýchlostných cestách, keďže ich prioritizácia ešte prebieha,
- modernizovať regionálne železničné trate aj bez napojenia na koridory, ktoré sú súčasťou TEN-T siete,
- doplniť v regionálnej infraštruktúre cesty II. a III. triedy, možnosť riešiť zlý stav mostov,
- doplnenie cieľov/výsledkov broadbandu po získaní spoľahlivých dát,
- pri niektorých aktivitách je vhodné zmeniť sa o iných nadväzných komplementárnych aktivitách (lepšia koordinácia napr. rozkopávok ciest pri budovaní/modernizácii plynových, kanalizačných sietí s projektmi optických sietí, aby nedochádzalo k opakovaným rozkopávkam ciest na tých istých miestach).

Workshop 4 - Sociálnejšia Európa

Moderátor: **Mária Machajdíkova** – Nadácia Socia
Zástupca expertného tímu: Ing. Mgr. **Dagmar Gombitová**

Diskutujúci zhodnotili ich zapojenie do procesu prípravy dokumentu. Väčšina bola priamo zapojená a aktívne pripomienkovali predložený dokument, niektorí uviedli, že pripomienkovali iní kolegovia a niektorí kvôli nedostatočnej časovej kapacite neboli schopní sa plne zapojiť do pripomienkovania. Aj napriek tomu v dokumente všetci našli svoje dôležité priority. Je potrebné v novom programovom období dobre komplementárne využiť existujúce nástroje (napr. v oblasti podpory bývania).

V rámci prioritizácie diskutujúci najviac preferovali podporu opatrenia 4.5 – Zlepšenie prístupu k inkluzívnym a ku kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania a opatrenia 4.6 – Podpora aktívneho začlenenia s cieľom podporovať rovnosť príležitostí a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti:

4.1. – 4 hlasy	<u>4.5. – 8 hlasov</u>	4.8. – 4 hlasy
4.2. – 1 hlas	<u>4.6. – 6 hlasov</u>	4.9. – 3 hlasy
4.3. – 2 hlasy	4.7. – 1 hlas	4.10. – 0 hlasov
4.4. – 2 hlasy		

Účastníci workshopu 4 predložili nasledovné návrhy na úpravu a doplnenie dokumentu:

- preformulovať názov podopatrenia 4.3 tak, aby reflektoval všetky aspekty podopatrenia nielen rodovú rovnosť,
- doplniť podporu verejnej správy (najmä menších obcí) a posilnenie kompetencií v sociálnej oblasti (napr. v príprave strategických materiálov),
- v rámci priority 4.5.1 zdôrazniť potrebu výstavby, príp. rekonštrukcie priestorov/škôl pre ZŠ v rámci Bratislavského samosprávneho kraja (vrátane hl. m. SR BA)
- podopatrenie 4.7 – MRK je potrebné chápať a riešiť prierezovo a synergicky, nakoľko podpora znevýhodnených skupín vrátane MRK je súčasťou viacerých podopatrení.

Workshop 5 - Európa bližšie k občanom

Moderátor: **Danica Hullová**, Centrum vzdelávania neziskových organizácií

Zástupca expertného tímu: Ing. **Ivan Lichner**, PhD.

Diskutujúci pozitívne ohodnotili v dokumente posilnenie a budovanie kapacít verejnej správy na regionálnej a lokálnej úrovni a zaradenie tém týkajúcich sa kultúrneho a prírodného dedičstva a turizmu. Zároveň predložili nasledovné návrhy na doplnenie a úpravu dokumentu:

- doplniť do úvodného textu odkaz na potrebu viacúrovňového riadenia, ako nástroja na implementáciu navrhovaného konceptu územného rozvoja, ktorý zahŕňa relevantné priority so silným územným priemetom identifikované aj v cieľoch 1 až 4,
- zosúladiť texty vo Východiskovom návrhu priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027 za cieľ 5 s prezentáciou,
- zlúčiť/zjednotiť podopatrenia 5.2.1 a 5.2.5,
- zlúčiť podopatrenia 5.2.2 a 5.2.3,
- doplniť k opatreniam, resp. podopatreniam tematických cieľov 1 – 4, prostredníctvom ktorých samosprávy naplňajú svoje kompetencie, texty odvolávajúce sa na integrované stratégie územného rozvoja,
- zväziť, či pri metodike tvorby stratégií územného rozvoja nevychádzať z možnosti aktualizácie súčasných PHSR.

Prioritizácia v rámci jednotlivých podopatrení nebola skupinou podporená. Navrhujú ponechať prioritizáciu jednotlivých podopatrení v tomto tematickom ciele až na jednotlivé územné stratégie.

V rámci prioritizácie diskutujúci najviac preferovali podporu opatrenia 5.1.4. – Integrovaný komunitný rozvoj obyvateľstva a opatrenia 5.2.2 – Ochrana a obnova národných kultúrnych pamiatok a pamiatkových objektov:

5.1.1 – 10 hlasov

5.1.2. – 2 hlasy

5.1.3. – 8 hlasov

5.1.4. – 13 hlasov

5.2.1. spolu s 5.2.5 – 2 hlasy

5.2.2. – 16 hlasov

5.2.3. – 4 hlasy

5.2.3. – 12 hlasov

Účastníci workshopu 5 predložili nasledovný návrh dôležitých rámcových aktivít pre rozvoj regiónov (odporúčenie pre budúce operačné programy SR - s presahom aj do iných tematických cieľov, prípadne komplementárne financovanie):

- podpora funkčných partnerstiev na regionálnej a lokálnej úrovni, vrátane podpory odbornej a expertnej činnosti,

- podpora geoparkov,
- obnova zanedbaného územia,
- vytvoriť podmienky pre pokračovanie aktivity Európske hlavné mesto kultúry 2026,
- podpora EKO centier (v rámci 5.2.4 alebo Cieľa 2),
- cesty II. a III. triedy,
- sociálne služby (investičné projekty),
- cyklodoprava aj mimo územia miest, doprava do práce, cyklotrasy,
- základné školy – oprava, údržba, výstavba nových,
- materské školy – komplexné riešenie,
- športové ihriská,
- riešenie obnovy kultúrnych pamiatok cez sociálnu ekonomiku – zapájanie nezamestnaných,
- vodovody a kanalizácia riešená aj pre menšie obce,
- energetická hospodárnosť verejných budov,
- posilnenie odborných kapacít pre zdravotníctvo (skôr ako komplementárna aktivita).

Diskutujúci v rámci workshopu 5 predložili nasledovné odporúčenie k architektúre budúcich operačných programov:

- jeden národný operačný program a jeden regionálny operačný program

Záver zasadnutia

p. Ľuboš Littera (ÚPVII) na záver zasadnutia poďakoval moderátorom za excelentné vedenie jednotlivých workshopov a zúčastneným za ich aktívnu účasť a podnetné pripomienky a návrhy do diskusie. Prezentácie zo zasadnutia budú dostupné na webovej stránke ÚPVII, ako aj na stránke www.eurofondy.gov.sk.